

ენერგეტიკის სექტორი საქართველოში

გივი ადეიშვილი

ასოცირებული მკვლევარი

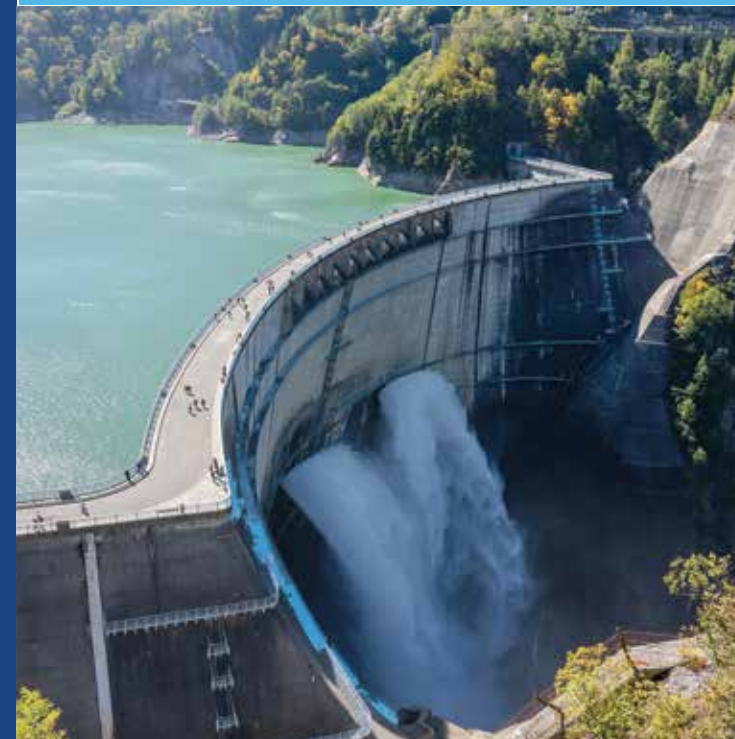
არჩილ მამათელაშვილი

ეკონომისტი

 თბილისი კაპიტალი

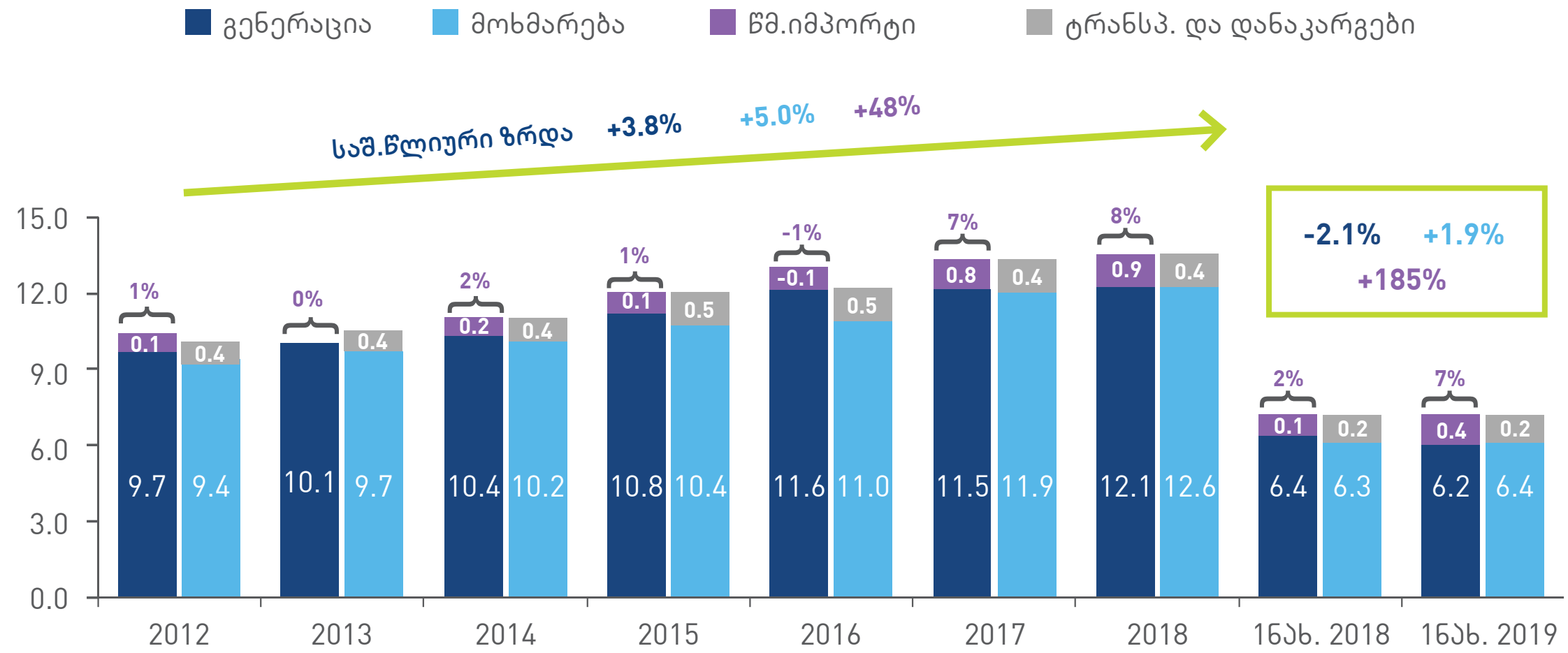
ივლისი 2019

- ▶ 2023 წლისთვის ელ. ენერჯის დეფიციტის გაორმაგებაა მოსალოდნელი
- ▶ 2023 წლამდე დაგეგმილია 610 მგვტ. სიმძლავრის ექსპლუატაციაში შეყვანა
- ▶ ეკონომიკის ზრდა, კრიკთონდუსტრია და თურიზმი გაზრდილი მოხმარების მთავარი ფაქტორებია
- ▶ ზრდადი შიდა მოხმარების დასაბალანსებლად დამატებით 1,000 მგვტ. სიმძლავრის სადგურებია საჭირო
- ▶ მოხმარების სეზონურობა მცირდება გაფხულში მოხმარების მაღალი ზრდის ხარჯზე
- ▶ მგისა და ქარის ტექნოლოგიებზე ფასების შემცირება ხელს შეუწყობს მათი ეკონომიკური კონკურენტუნარიანობის ზრდას
- ▶ იქმნება ორგანიზებული ელ. ენერჯის ბაზარი

მაღალმა მოხმარებამ დაფიციტი გენერაციის 8%-მდე გაზარდა 2018 წელს

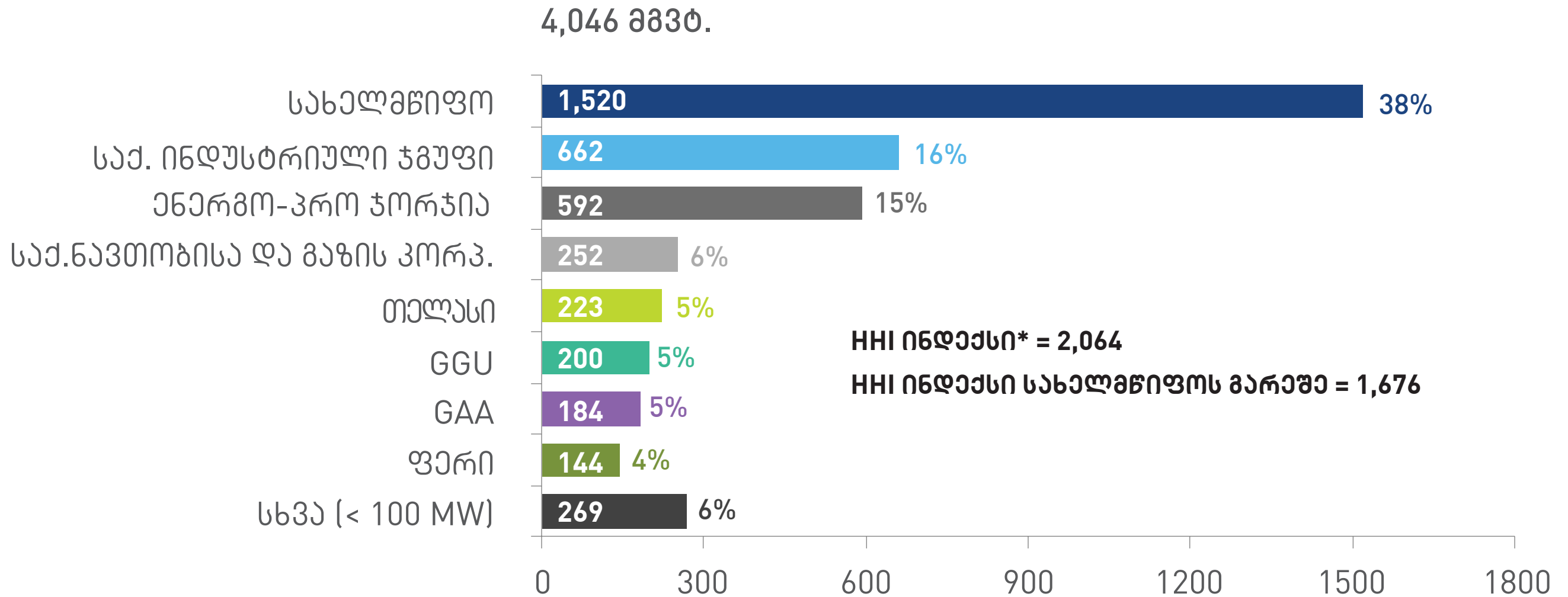
ელექტროენერგიის გენერაცია და მოხმარება საქართველოში (ტვტ. სთ.)

წყარო: ელექტროენერგეტიკული სისტემის კომერციული ოპერატორი (ესკო)

გენერაციის მოთხოვნები კონკურენცია საშუალოზე მაღალია

ბაზრის ძირითადი მოთხოვნების წილი დადგმული სიმპლავრების მიხედვით 2019 წ.

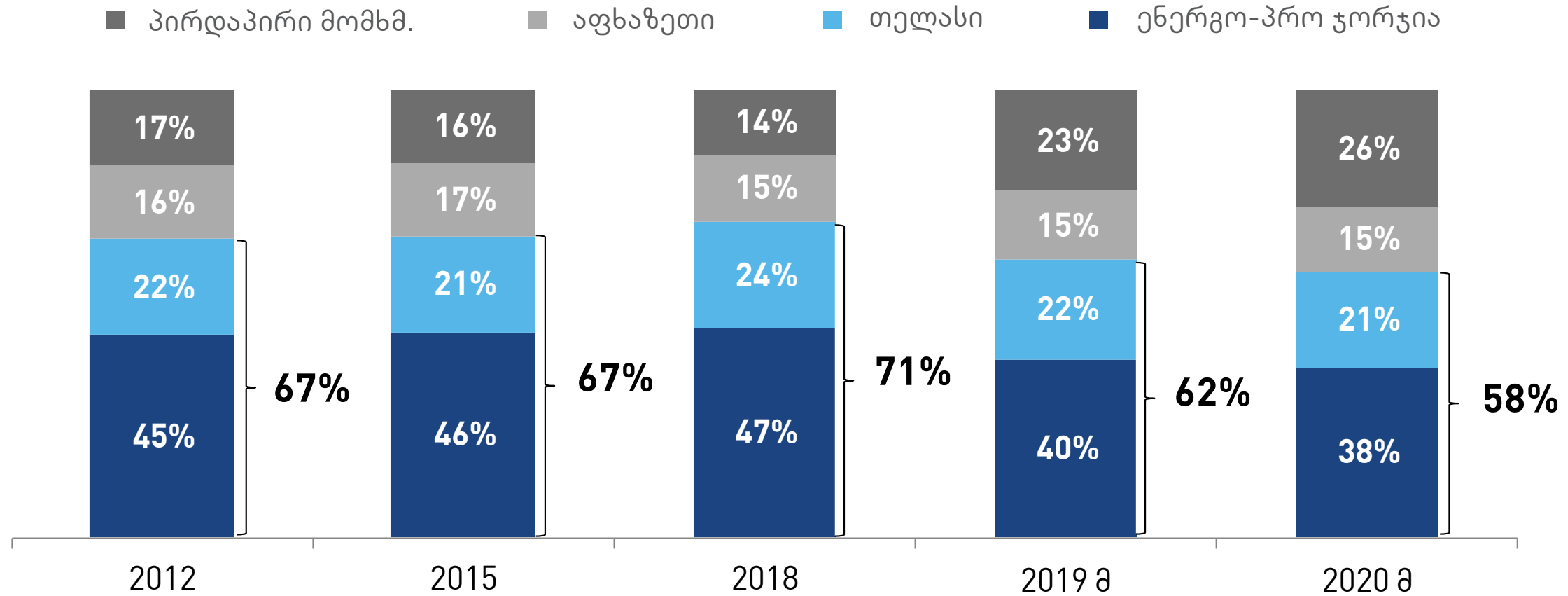

წყარო: ესკო, თიბისი კაპიტალი

* HHI < 1,500 - დაბალი კონცენტრაცია; 1,500 < HHI < 2,500 - საშუალო კონცენტრაცია; 2,500 < HHI - მაღალი კონცენტრაცია

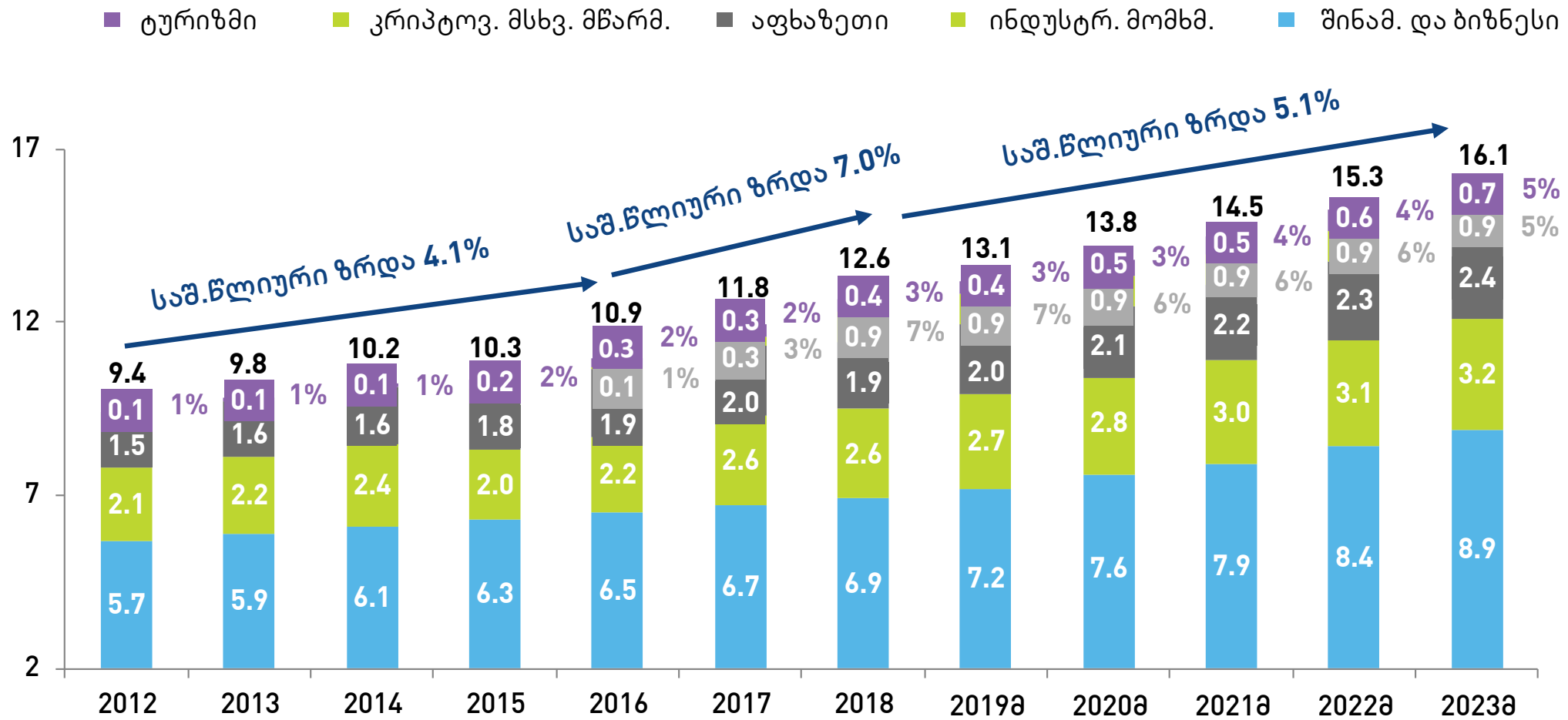
სადისტრიბუციო კომპანიების წილი ელ. ენერჯის განაწილებაში 58%-მდე შემცირდა

ელექტროენერჯის განაწილება საქართველოში (თვტ. სთ.) 2012-2020 წ.

კრიპტოვალუტები და ტურიზმი მოტოვანის ზრდის მნიშვნელოვან ფაქტორებად რჩება

ელექტროენერჯის მოხმარება საქართველოში (თვტ. სთ.) 2012-2018 წლებში

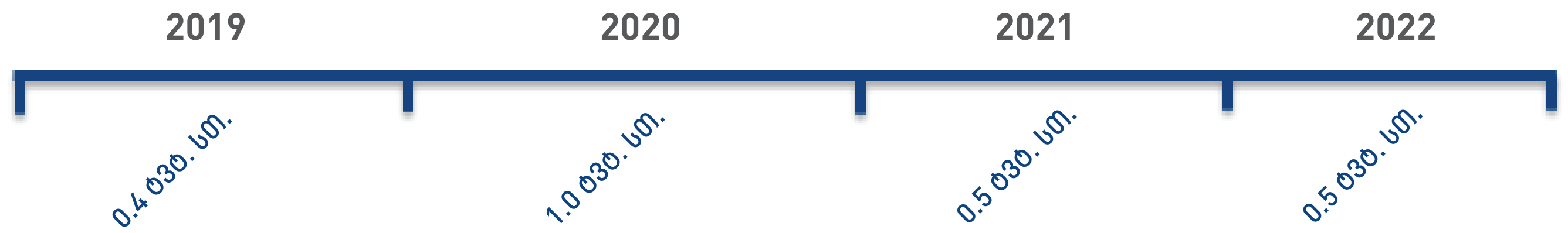

წყარო: ესკო

2019-2022 წლებში \$1 მლრდ-ზე მეტი ღირებულების ჰესების ექსპლუატაციაში შეყვანა არის დაგეგმილი

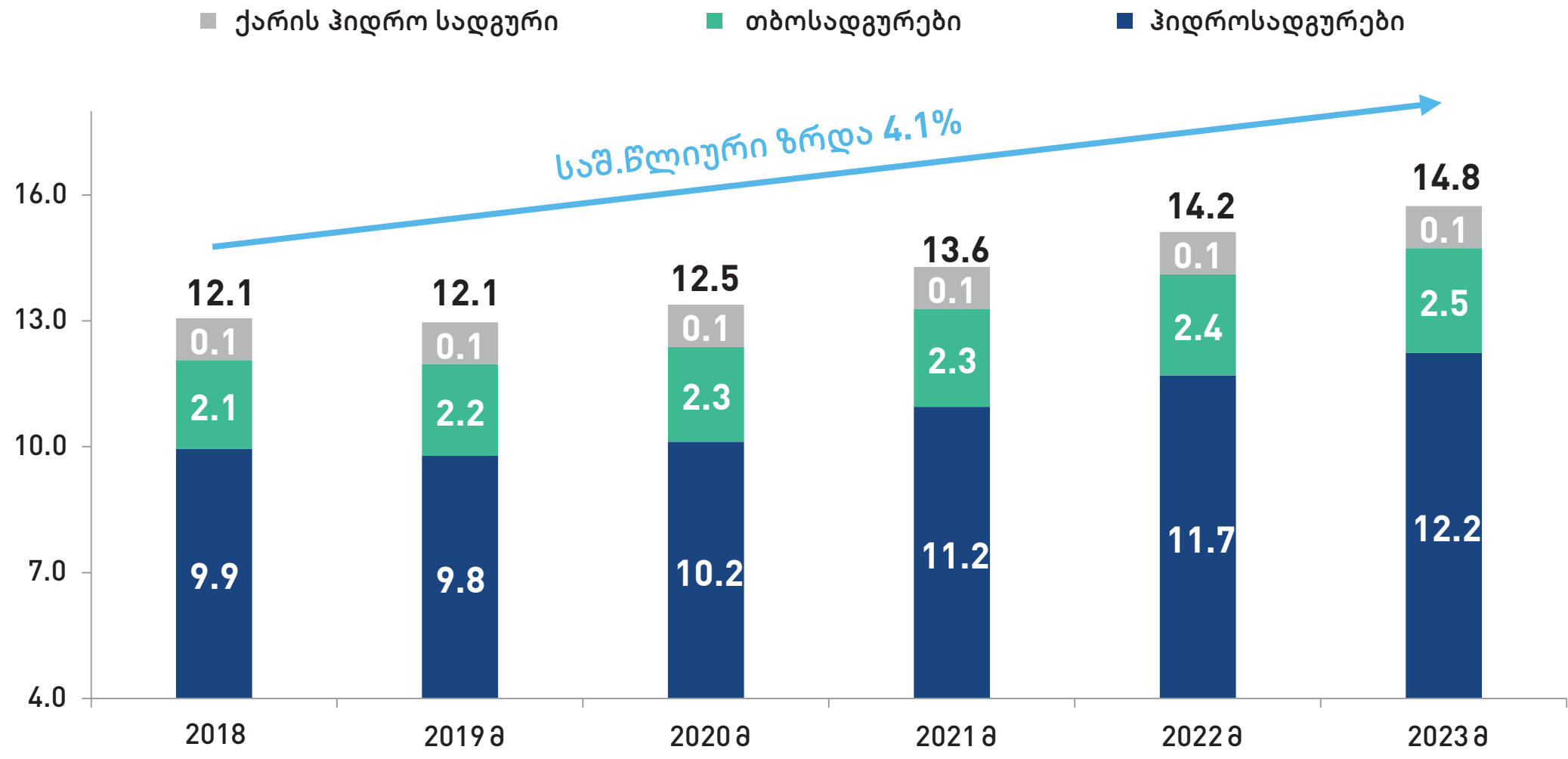
მშენებარე და დაგეგმილი ჰიდროსადგურები საქართველოში 2019-2022 წლებში

დადგენილი სიმძლავრე (მგვტ) > 600
წლიური გამომუშავება (ტვტ.სთ.) > 2.3
ინვესტიცია (მლნ. აშშ დოლარი) > 1,100

ჰიდროსადგურების გენერაცია 12.2 ტვტ-ს მიაღწევს 2023 წელს

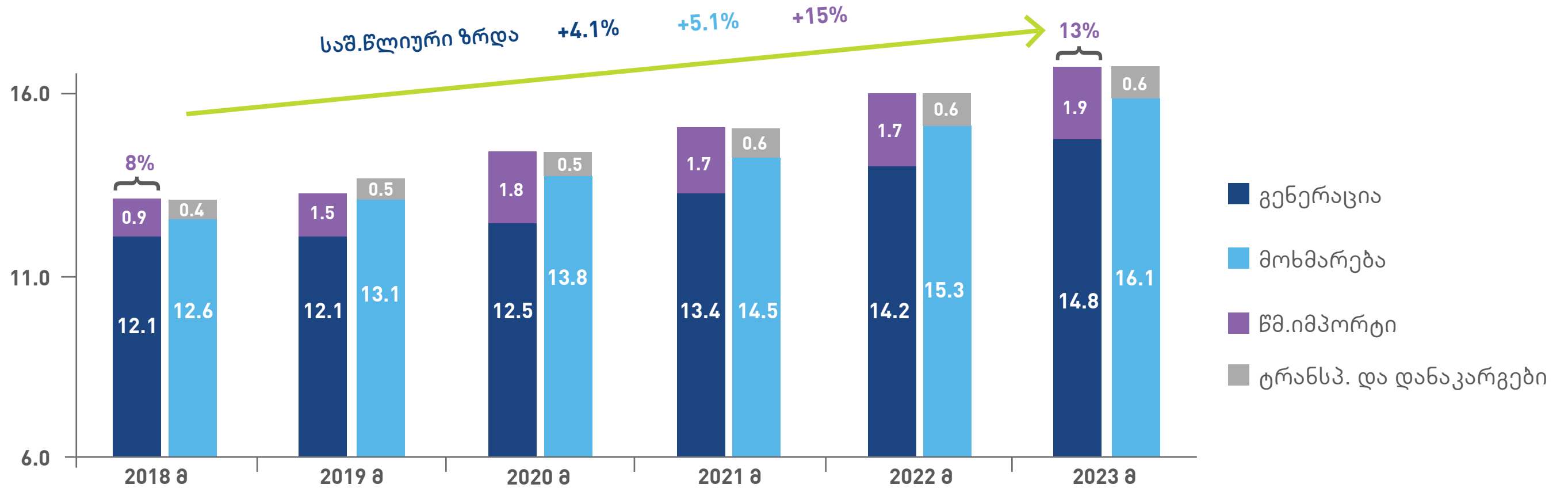
ელ. ენერჯის მოსალოდნელი წლიური გამოფუძავება (ტვტ. სთ.) საქართველოში 2018-2023 წლებში

წყარო: თიბისი კაპიტალი

ზრდადი შიდა მოხმარების დასაბალანსებლად დამატებით 1,000 მგვტ სიმძლავრის ჰესები გვჭირდება

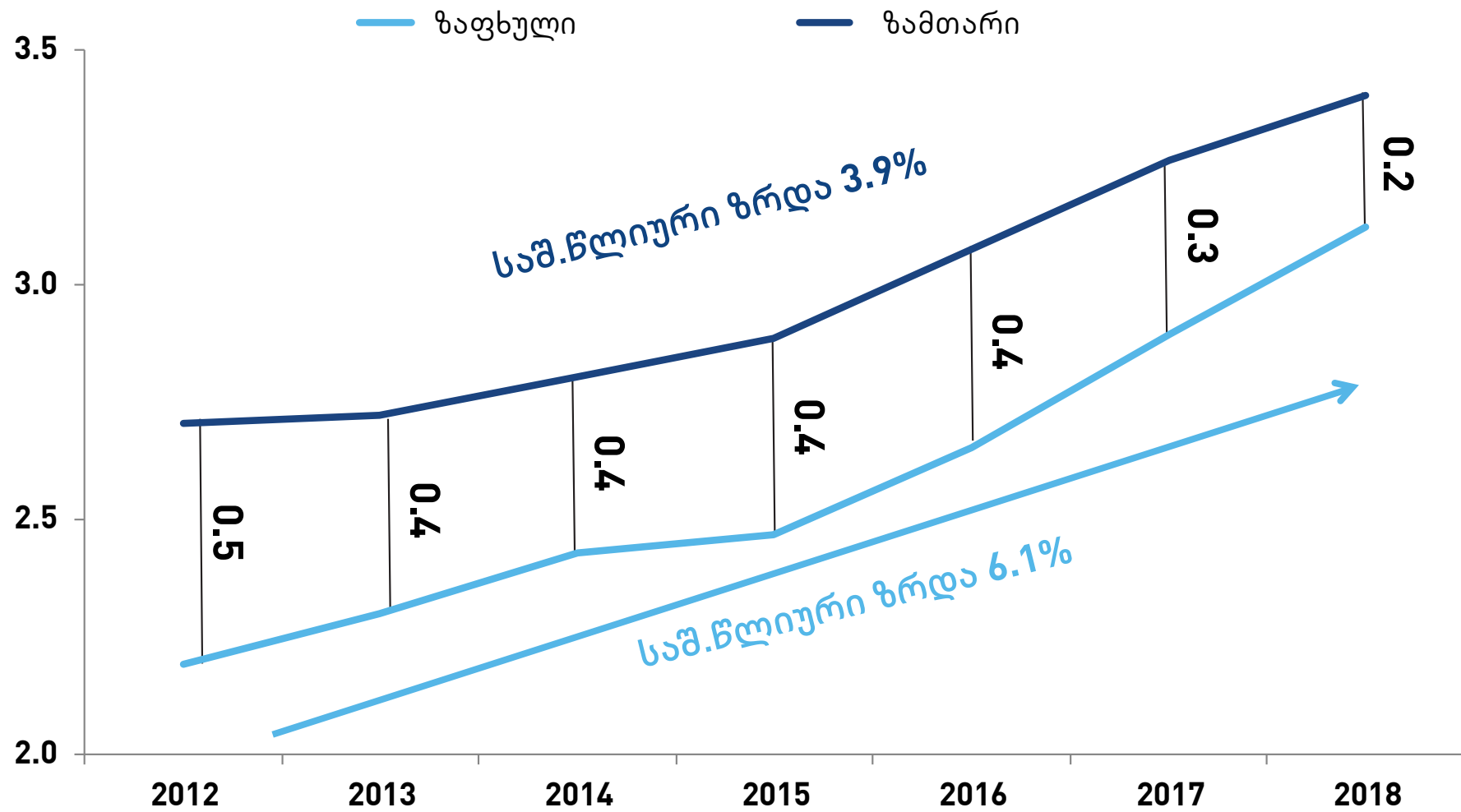
ელ. ენერჯის მოსალოდნელი წლიური მოხმარება და გამოთუხავება საქართველოში (ტვტ. სთ.)

წყარო: ესკო, თიბისი კაპიტალი

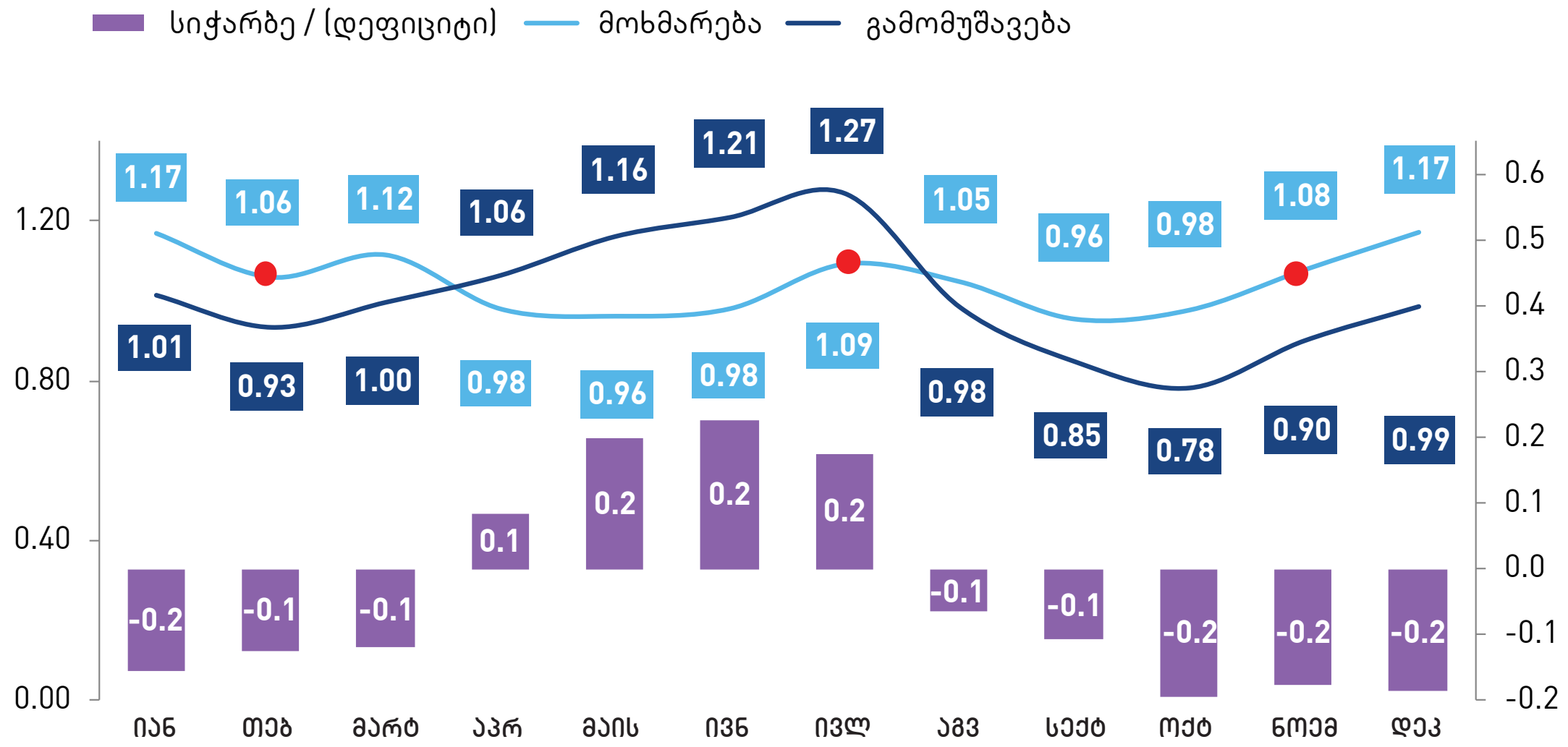
ელ. ენერჯის მოხმარების სავალდებულო მცირდება

ელ. ენერჯის მოხმარება გაფხულის და ზამთრის პერიოდში (ტვტ. სთ.) 2012-2018

2018 წლის გაფხულის პერიოდში ელ. ენერჯის მოხმარება რეკორდულად მაღალი იყო

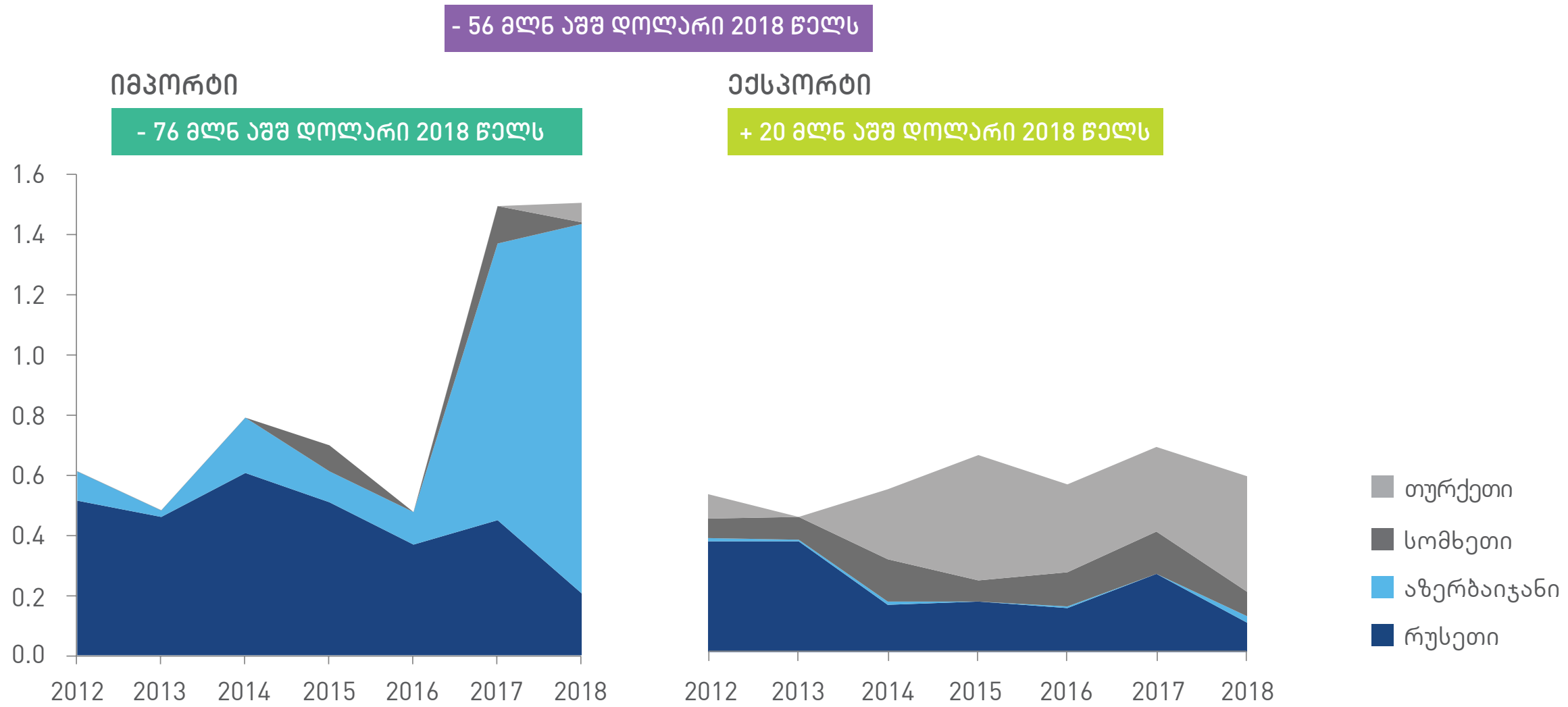
ელექტროენერჯის მოხმარება საქართველოში (ტვტ. სთ.)

წყარო: ესკო

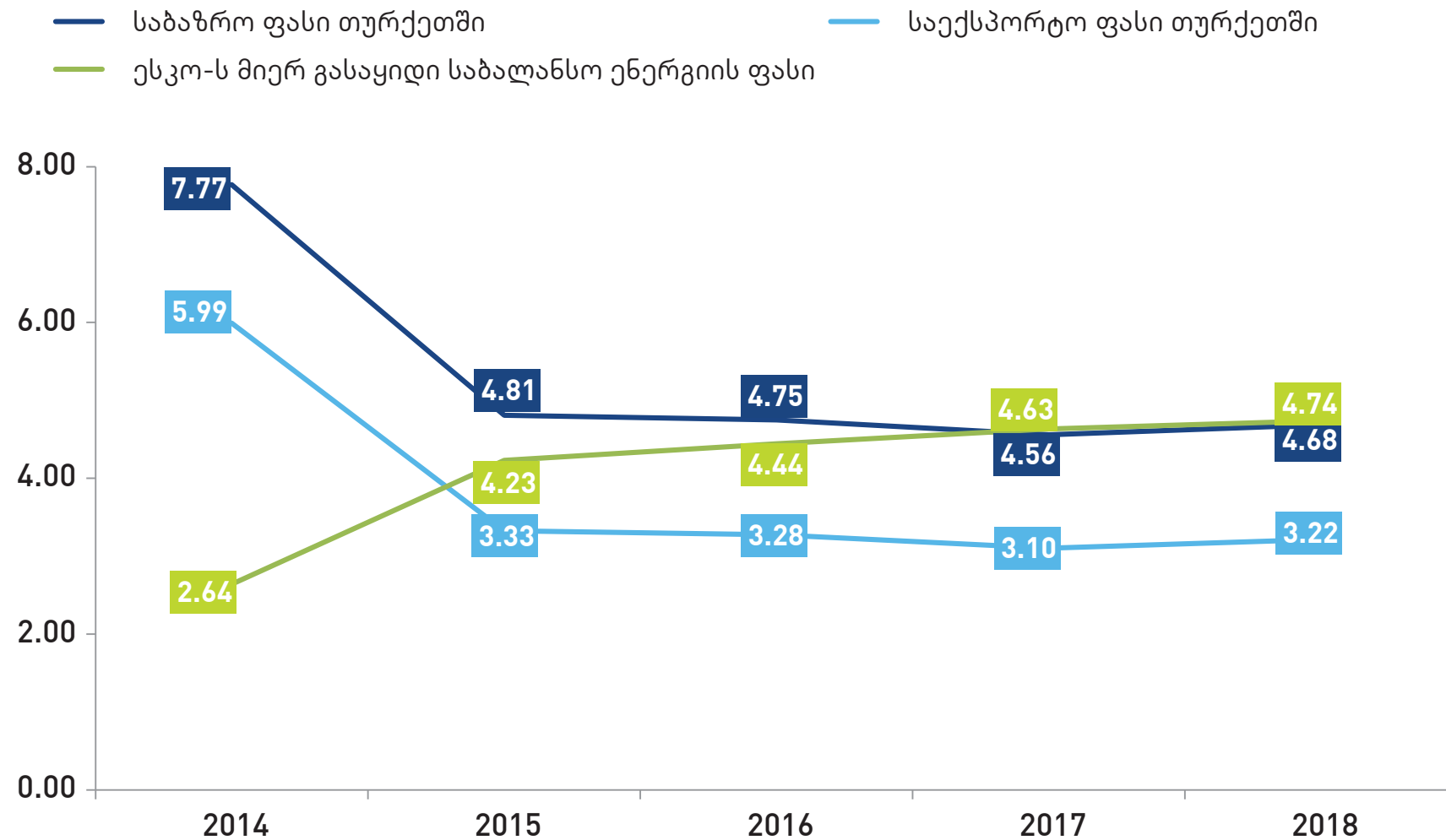
ზრდადი დეფიციტის დასაბალანსებლად აზერბაიჯანიდან იმპორტი გაიზარდა (5.2 აშშ დოლარის ცენტში)

ელექტროენერჯიის იმპორტი და ექსპორტი (მლნ. ტონა) 2018 წ.

ესკოს მიერ გასაყიდი საბალანსო ენერჯის ფასი თურქეთის საბაზრო ფასს დაუახლოვდა

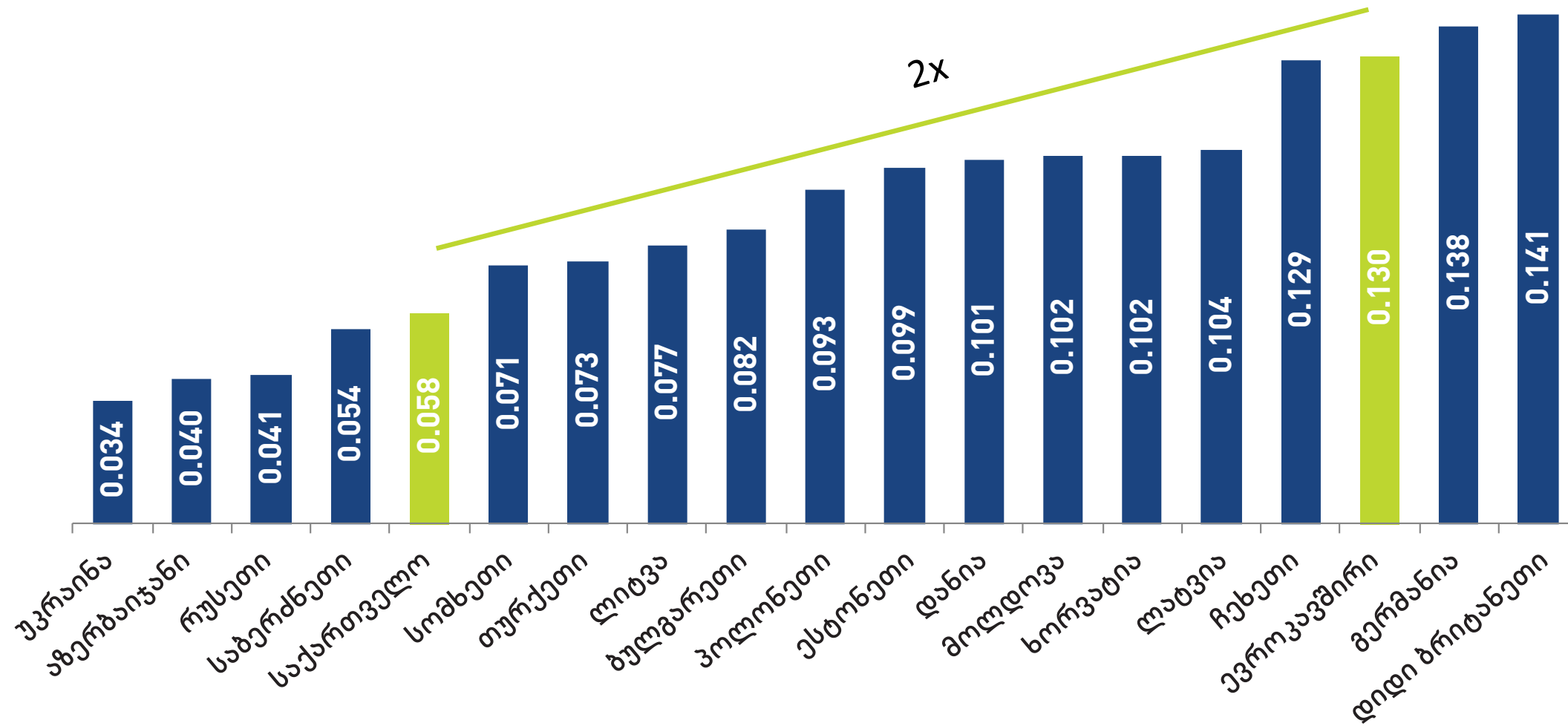
ელ. ენერჯის ფასი აღვილობრივ და საექსპორტო ბაზარზე (დოლარის ცენტი, მაის-აგვ) 2018 წ.

წყარო: ესკო, თიბისი კაპიტალი

ევროკავშირში ელ. ენერჯის ტარიფი საქართველოზე 2-ჯერ მაღალია

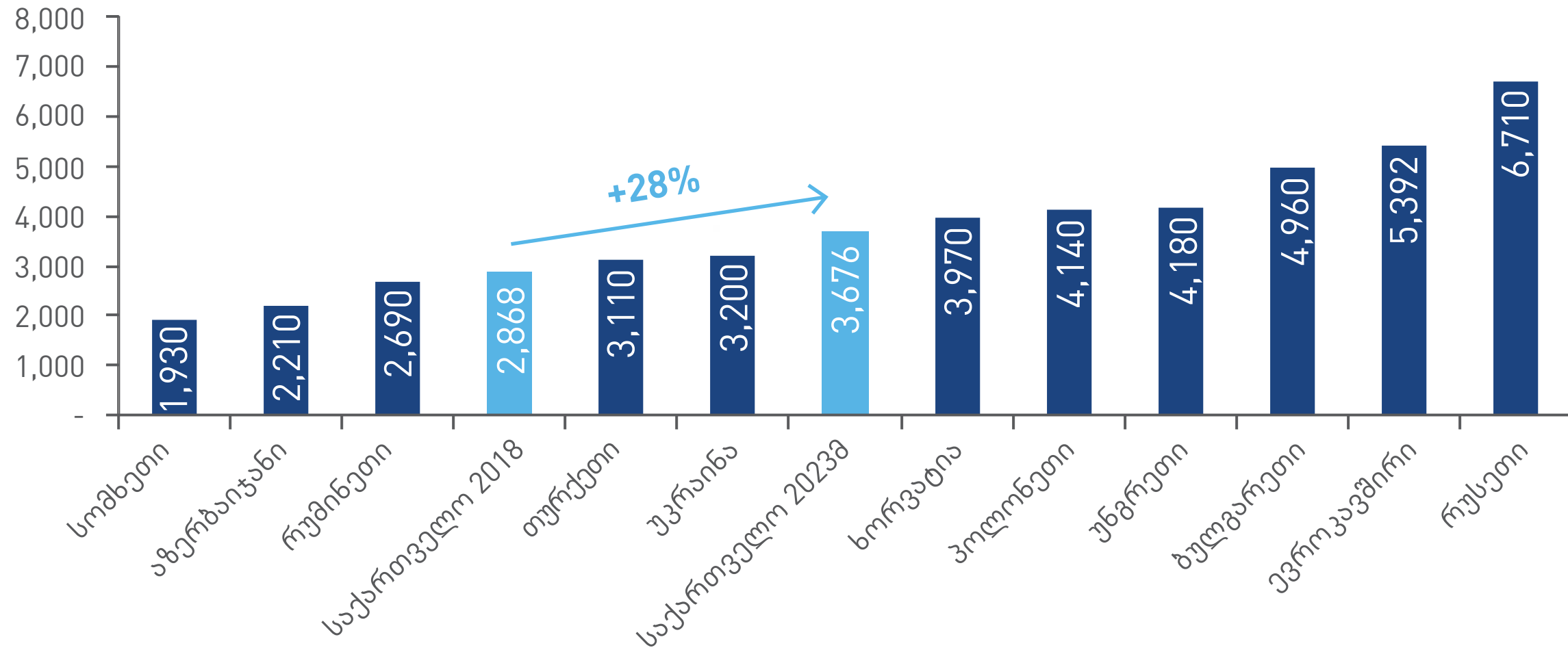
ელ. ენერჯის სამომხმარებლო ტარიფი (გადასახადის გარეშე) საქართველოში და სხვა ქვეყნებში ევრო /კვტ) 2018 წ.

წყარო: ესკო, თიბისი კაპიტალი

2018-2023 წლებში ერთ სულ მოსახლეზე ელ. ენერჯის მოხმარება 28%-ით გაიზარდა

ელ. ენერჯის მოხმარება საქართველოში და სხვა ქვეყნებში (კვტ. ერთ სულ მოსახლეზე) 2018 წ.

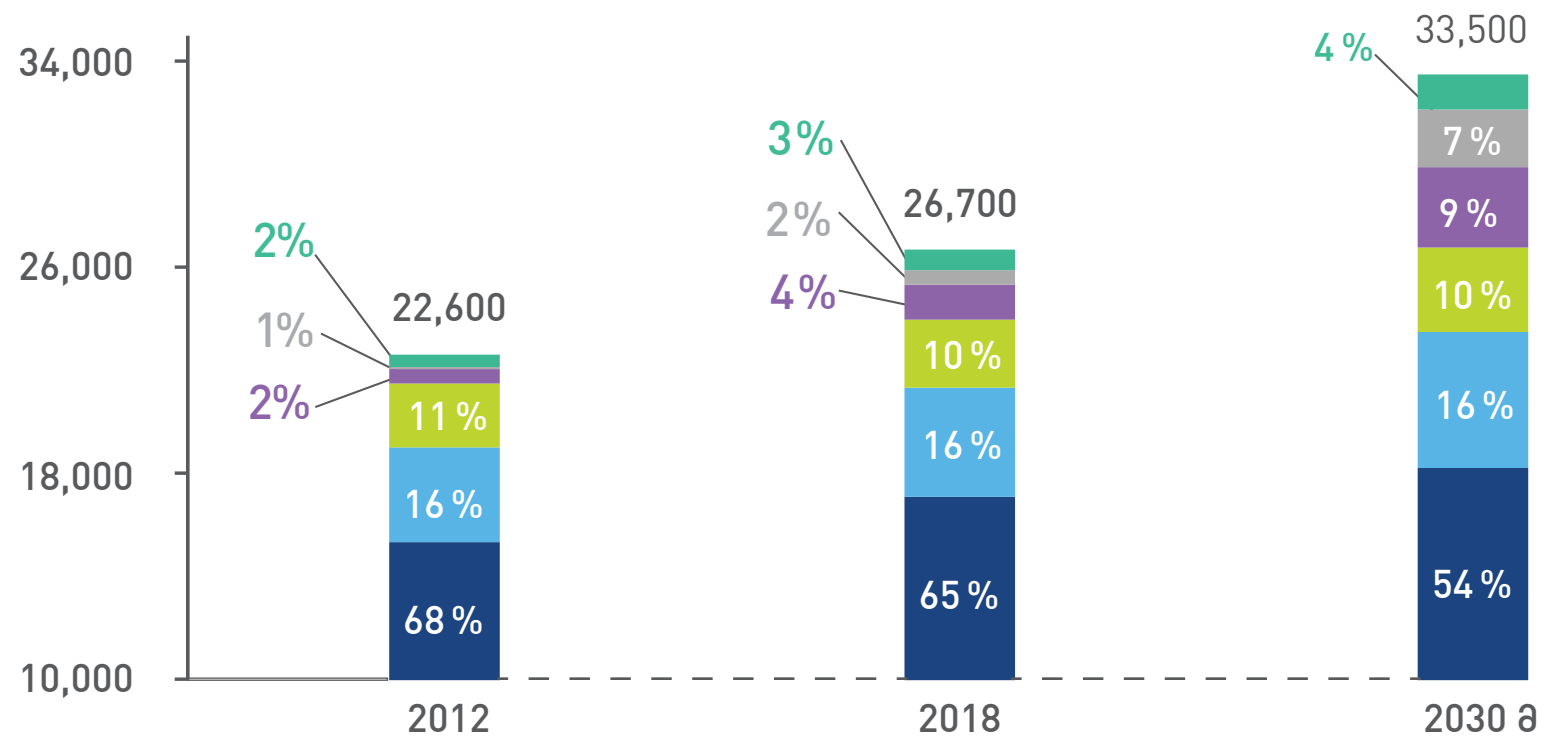

წყარო: მსოფლიო ბანკი, თიბისი კაპიტალი

მსოფლიოში, მზისა და ქარის ენერჯია ამცირებს ნავთობისა და ბუნებრივი აირის წილს

ელ. ენერჯიის გამოფუძვება მსოფლიოში სხვადასხვა რესურსების მიხედვით 2012-2030 წლებში

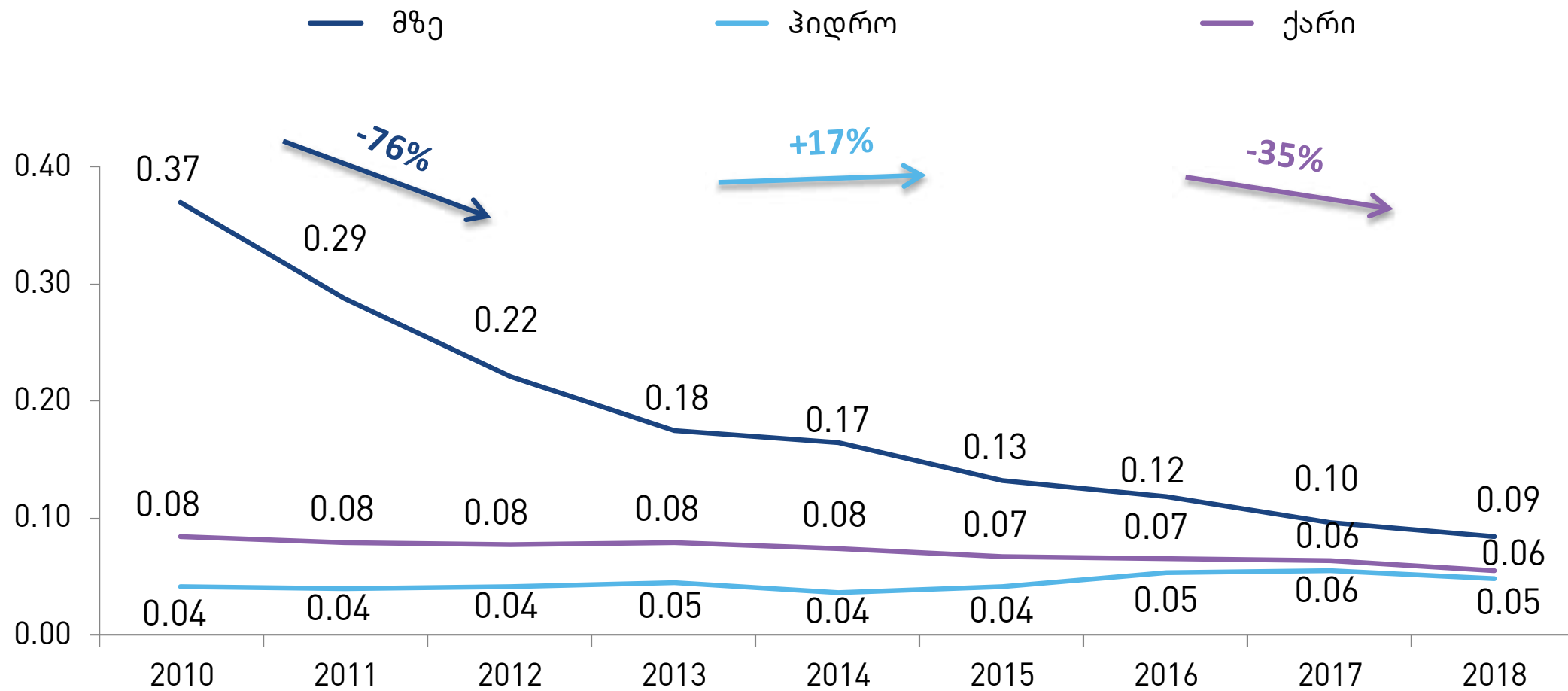
■ სხვა განახლებადი
 ■ მზე
 ■ ქარი
 ■ ბირთვული
 ■ ჰიდრო
 ■ წიაღისეული

წყარო: საერთაშორისო ენერჯეტიკის სააგენტო, თიბისი კაპიტალი

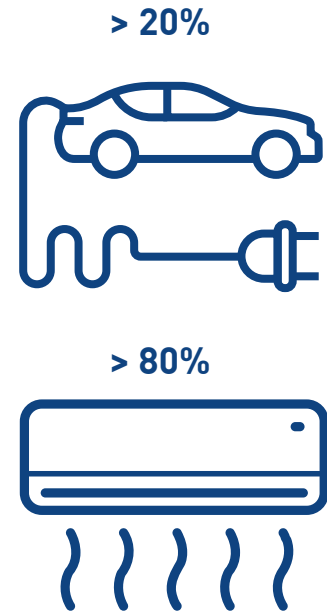
ტექნოლოგიების განვითარება ამცირებს მზისა და ქარის ენერჯის ღირებულებას

1 კვტ. სთ. ელ. ენერჯის ღირებულება (აშშ დოლარი) ტექნოლოგიების მიხედვით

წყარო: საერთაშორისო ენერჯეტიკის სააგენტო, თიბისი კაპიტალი

ელექტრიფიკაცია

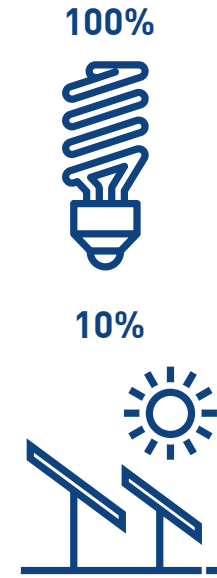

+10 წელი
მოთხოვნა
+8%

+10 წელი
მოთხოვნა
+4%

დეცენტრალიზაცია

+10 წელი
მოთხოვნა
-3%

+10 წელი
მოთხოვნა
-2%

დიჯიტალიზაცია

თავკარატურის ავტომატური კონტროლი

ჭკვიანი მრისხველები

ენერგეტიკული თანამეგობრობის ხელშეკრულება კანონმდებლობის ევროკავშირთან ჰარმონიზაციას გულისხმობს

შეზღუდულია ვერტიკალურად ინტეგრირებული კომპანიების არსებობა

მოსდება დაბალი ქაზვის გადასახადებსა და მიწოდების ფუნქციების გამიჯვნა

ელ. ენერჯით ვაჭრობის ახალი მოდელი ბაზრის ლიბერალიზაციას შეუწყობს ხელს

ევროკავშირის დირექტივები გარემოზე უარყოფითი ზეგავლენის შემცირებისკენაა
მიმართული

მწარმოებლებსა და მომხმარებლებს ექნებათ შესაძლებლობა ივაჭრონ თავისუფალ ბაზარზე

გადაცემის სისტემის ოპერატორს ექნება სისტემის დაბალანსების ფუნქცია

საფინანსო ინსტიტუტები უზრუნველყოფენ ანგარიშსწორებას, კლირინგსა და დაფლავებას

აგრეგატორები უზუალოდ შეისყიდნიან ელექტროენერგიას გენერაციის კომპანიებისგან
ექსპორტ/იმპორტისათვის

სადისტრიბუციო კომპანიები გაიყოფა მიწოდებელ და დაბალი ძაბვის გადაცემ
კომპანიებად

- ▶ სხვადასხვა მწარმოებლების მიერ წარმოებული ელექტროენერჯის ფასები დაახლოვდება/გათანაბრდება
- ▶ ჰიდროსადგურების ხარჯები შემცირდება რეგულირებადი კომპონენტის შემცირების ხარჯზე
- ▶ გამჭვირვალე და ლიბერალური ბაზარი დააბალანსებს გარანტირებული შესყიდვის ხელშეკრულების გაუქმებით მიღებულ ეფექტს
- ▶ ენერჯოეფექტურობაზე ევროკავშირის დირექტივების იმპლემენტაცია ხელს შეუწყობს განახლებადი ენერჯის წყაროების ათვისებას

- ▶ ბაზრის მონაწილეებთან გაფორმებული ხელშეკრულებები შეაფერხებენ თავისუფალი ბაზრის ფორმირების პროცესს
- ▶ დაბალი ძაბვის გადაცემებზე არსებული რეგულირებადი მაღალი ფასები შეაფერხებს მცირე ჰესების მიერ პირდაპირი მომხარებლებისათვის ელექტროენერგიის მიწოდებას
- ▶ გაცვლითი კურსის მერყეობა აისახება ელექტროენერგიის ფასებზე
- ▶ დამატებითი მომსახურების, ვაჭრობის დაგეგმვის და ანგარიშსწორების, და ინფრასტრუქტურის ხარჯები ფასების მცირე მატებას გამოიწვევს

კასუხისმგებლობის შეფუძვის განაცხადი

პრეზენტაციაში მოცემული განაცხადები, ინფორმაცია და აზრები წარმოადგენს ავტორების - თიბისი კაპიტალის აზრებს და არ წარმოადგენს თიბისი ჯგუფის ოფიციალურ ხედვას, მოსაზრებას ან პოზიციას. პრეზენტაციაში მოცემული ინფორმაცია მხოლოდ საინფორმაციო მიზნებს ემსახურება და მოკოვებულია საჭარო წყაროებიდან, რომლებიც მიჩნეულია სანდოდ, თუმცა ინფორმაციის სისრულე და სიზუსტე არ არის გარანტირებული. ეს რეპორტი არ წარმოადგენს საჭარო შეთავაზებას ნებისმიერი შესაბამისის კანონმდებლობის ქვეშ ან/და ნებისმიერ ფასიანი ქაღალდის და ფინანსური ინსტრუმენტის გაყიდვის/შეთავაზების მცდელობას ან/და რეკომენდაციას მსგავს ფასიან ქაღალდებთან ან სხვა ფინანსურ ინსტრუმენტებთან დაკავშირებით.

ეს პრეზენტაცია შესაძლოა მოიცავდეს პროგნოზის შემცველ განაცხადებს; მსგავსი პროგნოზის შემცველი განაცხადები მოიცავენ ნაცნობ და უცნობ რისკებს, გაურკვევლობას და სხვა მნიშვნელოვან ფაქტორებს. არცერთი ამ პრეზენტაციაში მოცემული პროგნოზი, მოლოდინები, გათვლები არ უნდა იყოს აღქმული როგორც პროგნოზი ან დაპირება, ასევე არ უნდა იყოს აღქმული როგორც ნებისმიერი მინიშნება, რწმუნება ან გარანტია რომ დაშვებები, რომლებსაც მოცემული პროგნოზები, მოლოდინები ან გათვლები ემყარება არის ზუსტი და ამომწურავი, ან დაშვებების შემთხვევაში რომ რეპორტი მოიცავს ყველა დაშვებას.

არც თიბისი ჯგუფი და არც მოცემული რეპორტის ავტორები არ იღებენ საკუთარ თავზე კასუხისმგებლობას ნებისმიერი პირდაპირი ან არაპირდაპირი დანაკარგის, რომელიც წარმოიშობა ამ პრეზენტაციის ან მისი შეადგენელი ნაწილების ან პრეზენტაციის ნებისმიერი კავშირის გამოყენების შემთხვევაში. პრეზენტაცია დასრულია საავტორო უფლებებით და მისი არც ერთი ნაწილი არ შეიძლება იყოს აღდგენილი, თავიდან გამოქვეყნებული ან/და განაწილებული. ყველა უფლება დასრულია.